

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту міжнародних відносин
ім. Б. Д. Гаврилишина

Ірина ІВАЦУК

« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

« 31 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ»

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань: 05 СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ

Спеціальність: 051 Економіка

Освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка»

Кафедра міжнародної економіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен, (сем.)
Денна	I	2	30	15	5	4	96	150	II, залік
Заочна	I	2,3	8	4	-		138	150	III, залік

Тернопіль – ЗУНУ, 2023

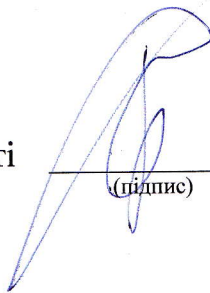

Робоча програма складена д.е.н., професором, професором кафедри міжнародної економіки Марією ЛІЗУН

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародної економіки (протокол № 1 від « 28 » 08 2023 р.).

Завідувач кафедри д.е.н., професор Ірина ЗВАРИЧ
(підпис)

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Економіка», протокол № 1 від 30.08 2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності д.е.н., проф. Віктор КОЗЮК
(підпис)

Гарант ОП д.е.н., проф. Марія ЛІЗУН
(підпис)

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Міжнародні стратегії економічного розвитку»**

1.1. Опис дисципліни «Міжнародні стратегії економічного розвитку»

Дисципліна – Міжнародні стратегії економічного розвитку	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS –5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки
Кількість залікових модулів –3	Спеціальність 051 Економіка	Рік підготовки : Денна – 1 Заочна –1 Семестр: Денна – 2 Заочна –2,3
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – «Міжнародна економіка»	Лекції: Денна – 30 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 15 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота: Денна – 100 год. (в т.ч. тренінг-4 год.) Заочна – 138 год. Індивідуальна робота (КПЗ) (денна) – 5 год.
Тижневих годин – 15 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю - <u>залік</u>

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Сучасна парадигма світогосподарського розвитку формується через системне дослідження явищ, процесів і проблем інтернаціоналізації. Мета вивчення дисципліни полягає у вивченні методології формування і практики реалізації сучасних стратегій розвитку окремих країн, міжнародних організацій та регіональних утворень в умовах глобалізації.

2.2. Завдання вивчення дисципліни.

Завдання вивчення дисципліни орієнтовані на вивчення:

- середовища формування сучасних стратегій розвитку та його ключових компонентів;
- спектра апробованих у світогосподарській практиці і новітніх найперспективніших макроекономічних політик;

- особливостей розробки та реалізації національних та інтеграційних стратегій економічного розвитку;
сучасної міжнародної регуляторно-координаційної політики, зокрема в контексті інтересів країн з перехідними економіками

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- вміння використовувати знання щодо проблем і методів розробки та реалізації міжнародних макростратегій економічного розвитку;
- розуміння сучасних концептуальних підходів до формування ефективних стратегій економічного розвитку;
- здатність виявляти взаємозв'язок і протиріччя між стратегічними пріоритетами і тактичними економічними заходами держави, макро- і мікроекономічними стратегіями розвитку;
- оцінювати ступінь впливу економічної політики держави на мотивацію і результати господарської діяльності.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування по спеціальності (додаткового вступного фахового випробування по спеціальності).

2.5. Результати навчання.

- вміння розробляти та реалізовувати національні та інтеграційні стратегії економічного розвитку; адаптувати вивчений світовий досвід реалізації стратегії економічного розвитку для вирішення проблем економічного розвитку України

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «Міжнародні стратегії економічного розвитку»

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Середовище формування стратегій розвитку.

Світові економічні стратегії як категорія міжнародної економіки. Економічні інтереси і економічні стратегії. Міжнародний поділ факторів виробництва як база стратегій розвитку. Міжнародна мобільність факторів виробництва і проблеми вибору стратегій. Компоненти міжнародного конкурентного середовища та національні конкурентні переваги. Україна в міжнародному конкурентному середовищі: вибір стратегії розвитку.

Література: 1, 2, 3, 5, 14, 18

Тема 2. Концептуальні основи сучасних макроекономічних політик.

Макроекономічні теорії як підґрунтя розробки стратегій економічного розвитку. Основні теорії розвитку. Економічний розвиток країни та його

складові. Структура стратегічних напрямів розвитку національної економіки. Досвід, проблеми і результати промислової політики ЄС. ТНК і сучасна антитрестова політика. Міжнародна інформаційна безпека і національні стратегії розвитку. Механізми і стратегії, впливи на циклічність розвитку економіки.

Література: 2, 3, 6, 11, 13, 15, 16

Тема 3. Міжнародні стратегії економічного розвитку високо розвинутих країн.

Макроекономічна політика країн-лідерів. Макроекономічні регулятори науково-технологічного прогресу. Промислова політика розвинутих країн. Стратегії і механізми впливу на циклічність економіки. Зовнішньоторговельна політика високорозвинутих країн. Політична економіка зовнішньої торгівлі. Співвідношення відкритості і протекціонізму: варіанти оптимізації, вплив на стратегії. Економічне диво (Японія і Німеччина).

Література: 1, 3, 7, 10, 11

Тема 4. Стратегії економічного розвитку НІК та країн, що розвиваються.

Стратегії економічного розвитку країн, що розвиваються. Політика «етатизму». «Вашингтонський консенсус». Соціальні проблеми й соціальна політика. Політика експортоорієнтації й імпортозаміщення. Економічне диво (досвід країн Південно-Східної Азії). Економічні системи країн ісламу. Економічні реформи в Китаї: причини успіху у стратегічному контексті.

Література: 4, 5, 8, 9, 12, 13, 15

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Економічний розвиток перехідних економік.

Економічні системи високорозвинутих і перехідних економік: порівняльний аналіз. Ринкові реформи у Східній Європі: концепції і стратегії. Економічні трансформації у постсоціалістичних країнах. Ринкові реформи в Україні в контексті світового досвіду. Проблема синтезу різних реформаторських моделей. Антикризисні стратегії перехідних економік. Вашингтонський консенсус: витоки, проблеми, результати.

Література: 6, 9, 14, 15, 16, 17

Тема 6. Стратегія економічного розвитку України в умовах глобальних викликів.

Формування національної економічної стратегії України. Ринкові трансформації в Україні у геостратегічному та цивілізаційному контексті. Конкурентоспроможність економіки України: якісні і кількісні параметри. Інноваційно-інвестиційна стратегія посилення конкурентоспроможності економіки України. Стратегія економічної конвергенції України та ЄС.

Стратегія сталого розвитку України. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Література: 11, 15, 16, 17, 18, 19

Тема 7. Особливості інтеграційних стратегій.

Міжнародна економічна інтеграція, як найвищий рівень розвитку світогосподарських зв'язків. Міжнародні макроекономічні угруповання, їх принципи формування, стратегії і проблеми розвитку. Стратегічна мета та цивілізаційні чинники формування світових економічних співтовариств. Постсоціалістичні країни в світовому інтеграційному полі. Інтеграційний вибір України.

Література: 1, 3, 6, 8, 9

Тема 8. Міжнародна координація економічної політики.

Наднаціональні міжнародні і регіональні економічні регулюючі інституції та їхня роль у реалізації світових економічних стратегій. Економічні організації як координація економічної політики. Проблема реформування міжнародних економічних організацій. Стратегія СОТ, МВФ, Світового банку, ЄБРР та умови їхньої реалізації. Україна і наднаціональні регулюючі світові та регіональні економічні інституції: підсумки стратегічного партнерства.

Література: 10, 14, 16, 18, 19

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ
дисципліни «Міжнародні стратегії економічного розвитку»
денна форма навчання

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Середовище формування стратегій розвитку.	2	1	12		Тести, питання
Тема 2. Концептуальні основи сучасних макроекономічних політик	4	2	12	1	Питання, кейси
Тема 3. Міжнародні стратегії економічного розвитку високо розвинутих країн.	4	2	12	1	кейси
Тема 4. Стратегії економічного розвитку НІК та країн, що розвиваються.	4	2	12		кейси
Змістовий модуль 2.					
Тема 5. Економічний розвиток перехідних економік.	4	2	12	1	Питання, кейси
Тема 6. Стратегія економічного розвитку України в умовах глобальних викликів.	4	2	12	1	Питання, кейси
Тема 7. Особливості інтеграційних стратегій.	4	2	12	1	Тести, питання
Тема 8. Міжнародна координація економічної політики.	4	2	12		Кейси
Тренінг			4		
Разом	30	15	100	5	Залік

заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.				
Тема 1. Середовище формування стратегій розвитку.			18	
Тема 2. Концептуальні основи сучасних макроекономічних політик	1		18	
Тема 3. Міжнародні стратегії економічного розвитку високо			17	

розвинутих країн.				
Тема 4. Стратегії економічного розвитку НПК та країн, що розвиваються.	1	1	17	Опитування
Змістовий модуль 2.				
Тема 5. Економічний розвиток перехідних економік.	1		17	
Тема 6. Стратегія економічного розвитку України в умовах глобальних викликів.			17	
Тема 7. Особливості інтеграційних стратегій.	1	1	17	Опитування
Тема 8. Міжнародна координація економічної політики.			17	
Разом	4	2	138	Залік

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.

Тематика практичних занять.

Практичне заняття. Середовище формування стратегій розвитку. Концептуальні основи сучасних макроекономічних політик.

Мета: дослідити середовище формування стратегій розвитку та ознайомитися із сучасними макроекономічними політиками

1. Світові економічні стратегії як категорія міжнародної економіки. Економічні інтереси і економічні стратегії.

2. Компоненти міжнародного конкурентного середовища та національні конкурентні переваги.

3. Україна в міжнародному конкурентному середовищі: вибір стратегії розвитку.

4. Досвід, проблеми і результати промислової політики ЄС. ТНК і сучасна антитрестова політика.

5. Міжнародна інформаційна безпека і національні стратегії розвитку. Механізми і стратегії, впливи на циклічність розвитку економіки.

Література: 1, 2, 3, 5, 14, 18

Практичне заняття. Міжнародні стратегії економічного розвитку високо розвинутих країн

Мета: вивчити особливості міжнародних стратегій економічного розвитку високо розвинутих країн

1. Макроекономічна політика країн-лідерів. Макроекономічні регулятори науково-технологічного прогресу.

2. Промислова політика розвинутих країн. Стратегії і механізми впливу на циклічність економіки. Зовнішньоторговельна політика високорозвинутих країн. Політична економіка зовнішньої торгівлі.

3. Співвідношення відкритості і протекціонізму: варіанти оптимізації, вплив на стратегії.

4. Економічне диво (Японія і Німеччина).

Література: 1, 3, 7, 10,11

Практичне заняття. Стратегії економічного розвитку НІК та країн, що розвиваються.

Мета: вивчити особливості міжнародних стратегій економічного розвитку НІК та країн, що розвиваються

1. Стратегії економічного розвитку країн, що розвиваються.

2. Соціальні проблеми й соціальна політика. Політика експортної орієнтації й імпортозаміщення.

3. Економічне диво (досвід країн Південно-Східної Азії). Економічні системи країн ісламу.

4. Економічні реформи в Китаї: причини успіху у стратегічному контексті.

Література: 4, 5, 8, 9, 12, 13, 15

Практичне заняття. Економічний розвиток перехідних економік.

Мета: вивчити особливості міжнародних стратегій економічного розвитку перехідних економік

1. Економічні системи високорозвинутих і перехідних економік: порівняльний аналіз.

2. Ринкові реформи у Східній Європі: концепції і стратегії. Економічні трансформації у постсоціалістичних країнах.

3. Ринкові реформи в Україні в контексті світового досвіду. Проблема синтезу різних реформаторських моделей.

4. Антикризові стратегії перехідних економік.

Література: 6,9,14, 15, 16, 17

Практичне заняття. Стратегія економічного розвитку України в умовах глобальних викликів.

Мета: вивчити механізми побудови стратегії економічного розвитку України в умовах глобальних викликів

1. Формування національної економічної стратегії України.

2. Конкурентоспроможність економіки України: якісні і кількісні параметри.

3. Інноваційно-інвестиційна стратегія посилення конкурентоспроможності економіки України.

4. Стратегія економічної конвергенції України та ЄС. Стратегія сталого розвитку України.

Література: 11, 15, 16, 17, 18, 19

Практичне заняття. Особливості інтеграційних стратегій

Мета: вивчити особливості інтеграційних стратегій розвитку

1. Міжнародні макроекономічні угруповання, їх принципи формування, стратегії і проблеми розвитку.
 2. Стратегічна мета та цивілізаційні чинники формування світових економічних співтовариств.
 3. Постсоціалістичні країни в світовому інтеграційному полі. Інтеграційний вибір України.
- Література: 1, 3, 6, 8, 9

Практичне заняття. Міжнародна координація економічної політики.

Мета: ознайомитися з інструментами та специфікою координації економічної політики

1. Наднаціональні міжнародні і регіональні економічні регулюючі інституції та їхня роль у реалізації світових економічних стратегій.
 2. Проблема реформування міжнародних економічних організацій.
 3. Стратегія СОТ, МВФ, Світового банку, ЄБРР та умови їхньої реалізації.
 4. Україна і наднаціональні регулюючі світові та регіональні економічні інституції: підсумки стратегічного партнерства.
- Література: 10, 14, 16, 18, 19

6. КОМПЛЕКСНЕ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ.

Виконання індивідуальної роботи полягає у написанні науково-дослідних робіт. Критеріями оцінки є продемонстровані студентами вміння:

- опрацювати широкий спектр спеціальних літературних джерел
- розуміти сучасні (новітні) концептуальні підходи до формування ефективних стратегій розвитку
- робити ґрунтовні висновки стосовно перспектив розвитку світогосподарських явищ і процесів
- адаптувати опрацьований матеріал до відповідних наявних і перспективних проблем економічного розвитку України та країн світу
- лаконічно формулювати думки, належним чином оформляти роботу, проявляючи творчий підхід у поданні матеріалу.

Суть написання КПЗ полягає у дослідженні соціально-економічного розвитку окремої країни за наступним планом:

1. Аналіз основних показників розвитку.
2. Виявлення чинників економічного розвитку.
3. Основні напрями макроекономічної політики.
4. Інтеграційна стратегія розвитку країни.
5. Співробітництво країни з міжнародними організаціями у контексті економічного розвитку.
6. Вплив глобалізації на розвиток країни.
7. Бачення майбутнього стратегії економічного розвитку країни.

7. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.

1. Міжнародна інформаційна безпека і національні стратегії розвитку.
2. Цивілізаційні виміри стратегій економічного розвитку.
3. Проблеми вибору стратегії економічного розвитку в світлі цивілізаційних викликів: синтез і цивілізаційна ідентичність.
4. Особливості застосування стратегії наздоганяльного розвитку.
5. Стратегії економічного прориву і використання переваг відсталості.
6. Стратегії ТНК у контексті стратегій домінування країн-лідерів.
7. Роль держави у формуванні національної макроекономічної моделі розвитку.
8. Рівень економічного розвитку країни і стратегічний вибір типу міжнародної економічної поведінки.
9. Постіндустріальний світовий розвиток і особливості формування сучасних стратегій.
10. Алгоритм розробки стратегій економічного розвитку в кризових і посткризових умовах.
11. Вибір країнами оптимальних стратегій економічного розвитку в умовах глобалізації.
12. Ринкові трансформації в Україні у геостратегічному контексті.
13. Україна і стратегії регіоналізації.
14. Світові фінансово-економічні кризи у контексті геополітичних стратегій.
15. Стратегії наднаціональних міжнародних і регіональних економічних регулюючих інституцій та їхня роль у реалізації світових економічних стратегій.
16. Особливості інтеграційних стратегій країн Азіатсько-Тихоокеанському регіону: стратегічні аспекти формування і розвитку.
17. Стратегія стійкого розвитку як імператив і виклик.
18. Порівняльна характеристика стратегій економічного розвитку домінуючих країн, транзитивних економік та країн, що розвиваються.
19. Стратегії наднаціональних інституцій та їхній вплив на національні стратегії.
20. Антикризові стратегії регіональних співтовариств.

8. ТРЕНІНГ ДО ДИСЦИПЛІНИ

Трєнінг (англ. training) — це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі.

Схема тренінгу

На основі сучасних концептуальних підходів до формування ефективних стратегій економічного розвитку сформувати стратегію економічного розвитку обраної країни, зокрема:

- визначити пріоритетні напрямки реалізації стратегії;
- розробити механізм реалізації стратегії розвитку;
- виявляти взаємозв'язок і протиріччя між стратегічними пріоритетами і тактичними економічними заходами держави;
- визначити ступінь впливу економічної політики держави на мотивацію і результати господарської діяльності;
- адаптувати вивчений світовий досвід реалізації стратегії економічного розвитку для вирішення проблем економічного розвитку обраної країни.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Міжнародні стратегії економічного розвитку» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- залік.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародні стратегії економічного розвитку» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Методологія оцінювання

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ)	Разом
30%	40%	30%	100%
1. Усне опитування під час заняття (4 теми по 10 балів = 40 балів) 2. Письмова робота = 60 балів	1. Усне опитування під час заняття (4 теми по 10 балів = 40 балів) 2. Письмова робота = 60 балів	1. Написання та захист КППЗ = 80 балів. 2. Розв'язування ситуаційних завдань під час тренінгу = 20 балів	100

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505 (1 шт.), рік виготовлення 2018, рік ведення в експлуатацію 2019. Ремонт не потребує. Екран проекційний BRYAN 2:1,5 (1 шт.)	1-8
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students. Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1-8

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Omar, R., Islam, R., & Khamis, K. A. (2020). The integration of international strategies way to sustainable development. *International Journal of Management (IJM)*, 11(6).
2. Kryshtanovych, S., Prosovych, O., Panas, Y., Trushkina, N., & Omelchenko, V. (2022). Features of the Socio-Economic Development of the Countries of the World under the influence of the Digital Economy and COVID-19. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 9-14.
3. Giloth, R. (2019). Philanthropy and economic development: New roles and strategies. *Economic Development Quarterly*, 33(3), 159-169.
4. Global Economic Prospects, June 2019: Heightened Tensions, Subdued Investment. Washington, D.C.
5. Senu, O. (2020). A critical assessment of anti-corruption strategies for economic development in sub-Saharan Africa. *Development Policy Review*, 38(5), 664-681.
6. Mubinovna, R. F., & Nutfulloevna, N. G. (2020). The importance of trade policy in the economic development of the country. *Economics*, (1 (44)).
7. Abuselidze, G. (2019). Modern challenges of monetary policy strategies: inflation and devaluation influence on economic development of the country. *Academy of Strategic Management Journal*, 18(4), 1-10.
8. Stoyka, A., Durmanov, A., Kalinin, N., Yanishevskaya, K., & Shapovalova, I. (2020). Features of application of innovative development strategies in international enterprise.
9. Antipin, I. A. (2019). Implementation mechanisms of strategies of socio-economic territorial development: methodological approach. *R-economy*, 5(3), 115-122.
10. Stoyka, A., Durmanov, A., Kalinin, N., Yanishevskaya, K., & Shapovalova, I. (2020). Features of application of innovative development strategies in international enterprise.
11. Melnyk, L., Dehtyarova, I., & Kubatko, O. (2022). Sustainable development strategies in conditions of the 4th Industrial revolution: the EU experience. In *Reducing Inequalities towards Sustainable Development Goals* (pp. 241-256). River Publishers.
12. Carvalho, F. J. (2022). The Changing Role and Strategies of the IMF and the Perspectives for the Emerging Countries. *Brazilian journal of political economy*, 20, 3-18.
13. Forrest, T. (2019). *Politics and Economic Development in Nigeria: Updated Edition*. Routledge.
14. Baklanova, O., Petrova, M., & Koval, V. (2020). Institutional transmission in economic development. *Economic Studies*, 29(1).
15. Prabhakar, A. C., Kaur, G., & Erokhin, V. (Eds.). (2019). *Regional Trade and Development Strategies in the Era of Globalization*. IGI Global.

16. Катерина, В., Тимохова, Г., & Євтушенко, Г. (2023). Міжнародні бізнес-стратегії цифрової трансформації в умовах «Суспільства 5.0». Економіка та суспільство, (50)..

17. Шкода, М. С. (2022). Зарубіжна практика розвитку міжрегіональних та міжгалузевих систем кластерного партнерства. Журнал стратегічних економічних досліджень.

18. Лизун М. В. Тенденції розвитку процесів регіональної економічної інтеграції: методологічний аспект. Журнал європейської економіки. 2020. Том 19. № 1. С. 518–533. URL: <http://jeej.wunu.edu.ua/index.php/ukjee/article/view/1432/1423>

19. Кузьменко, О. М., Стрілок, І. І., & Шкляр, В. В. (2022). Сучасний розвиток міжнародних відносин в контексті стратегій країн G20. Економіка і управління, 58-70.